СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 280. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 2 грудня, 1933.

VOL. XLI. No. 280. Jersey City, N. J., Saturday, December 2, 1933. THREE CENTS.

ПРЕЗИДЕНТ ДЕРЖИТЬСЯ ДАЛІ СВОЄЇ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ

ВОРМ СПРІНҐЗ (Джорджія). — Сюди прибув представник Федеральної Резервової Системи, щоб запевнити президента Рузвелта про піддержку цеї банкової організації для монетарної програми президента.

Президент дав публично до зрозуміння, що він думає переводити свою політику супроти доляра згідно зі своїми первісними намірами, не оглядаючись на опозицію.

Тимчасом боротьба за цю політику щораз більше розпалюється. О. Коґлин, тепер уже назад у Дітройті, виступив знову проти Ал Смита та в своїй відповіди демократичному лідерови каже, що своїм виступом проти Рузвелта Смит запечатав свою політичну карієру. У новім числі свого тижневика „Автлук" Смит далі виступає проти політики Рузвелта.

Сенатор Бора виступив із пляном, щоби привернути знову двометалеву систему, себто назад вживати срібло як основу монетарної системи, бо в цей спосіб буде можна робити багато бизнесу з Азією.

БОРОТЬБА ЗА ЛІНЧ.

ВАШИНҐТОН. — Довкола питання становища уряду до самосудів розпалюється горяча боротьба.

Проти становища каліфорнійського ґовернора Ролфа виступила з публичною заявою група визначних політичних діячів, між якими є бувший президент Гувер. Поява імени Гувера між критиками розгнівала Ролфа, і він у своїй відповіди Гуверови прирівнав лінч з уживанням військ проти вашингтонської демонстрації ветеранів світової війни за бонус. Бувший президент відповів негайно, закидуючи Ролфови незнання.

Організація для боротьби з лінчами почала у Вашингтоні заходи, щоби найближча сесія конгресу ухвалила нові закони проти самосудів. З подібним домаганням виступили соціялісти.

З якими трудностями приходиться боротись противникам самосудів, видно з того, що коли стейтові війська заарештували 4 особи за звязок з лінчом Мурина, судця пустив їх на волю.

РЕПУБЛИКАНЦІ ЗАПОВІДАЮТЬ БОРОТЬБУ В КОНҐРЕСІ ПРОТИ „НАЙРИ".

ВАШИНҐТОН. — Републиканці в конгресі почали слідство над коштами „Найри", щоби почати на слідуючій сесії конгресу кампанію проти політики демократичної адміністрації для відбудови краю. Деякі републиканські лідери радять не починати цеї боротьби на вступі сесії, але аж пізніше.

ВЕЛИКІ ПОЖАРИ СУХОЇ ТРАВИ Й КОРЧІВ У НЮ ДЖЕРЗІ.

ТРЕНТОН.—У кількох частях стейту Ню Джерзі горять трави й корчі, висушені довгою посухою. Пожарам піддає сили вітер, через котрий боротьба з пожаром утруднена. Досі згоріли два доми.

Найбільше шкоди зробили ці пожари в повіті Ошен. В околиці Керні пожар загрожує фабрикам.

Д-Р ВАЙНКУП КАЖЕ, ЩО НЕ ДОЖИЄ ДО СУДУ.

ШІКАҐО. — Д-р Аліса Вайнкуп, котра дожидає суду за вбивство своєї невістки, пані Рети Ґарднер Вайнкуп, каже, що вона така хора, що не дожиє до розправи.

„Всі лікарі світа не могли би мене вратувати", каже вона. Вона цілими днями читає біблію та каже, що знаходить потіху в розважанню про позагробове життя.

Її син Ерл, котрий теж знаходиться у тюрмі, як співвинний убивства, каже, що по виході з тюрми він присвятиться спеціяльно завданню знайти справжніх убивників своєї жінки.

ВИБУХ ВУЛЬКАНУ.

САН САЛЬВАДОР (Середуща Америка). — Вулькан Ісалько, котрий називають маяком Тихого океану, почав знову вибухати. Від кількох днів він сипле попелом на міста Сонсонате й Етакахульта. Стовп диму, що добувається з вулькану, видно далеко на океан.

Підчас останнього вибуху в 1926 році вулькан викинув потік ляви 400 ярдів завширшки. В ній згинули тоді 57 осіб.

КРИТИК РУЗВЕЛТА ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ПРОФЕСУРИ.

КЕЙМБРІДЖ (Масс.).—Професор Спрейґ, котрий недавно зрезиґнував з федерального уряду через непогоджування з монетарною політикою президента Рузвелта, став назад учити економії в бизнесовій школі в Гарвардському університеті.

ПРОТИ БОЙКОТУ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІҐРИЩ.

НЮ ЙОРК. — Ґенерал Чарлз Шеріл, бувший американський амбасадор до Туреччини, говорив тут в одній жидівській синагозі, що Америка не повинна бойкотувати найближчих Олімпійських ігрищ, які мають відбутися в Берліні, бо бойкотування цих ігрищ Жидами причиниться тільки до поширення антисемітизму в Америці.

КАМПАНІЯ „ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА" ПРОТИ ТОПЛЕННЯ ЛЮДЕЙ.

Щоб охоронити людей перед топленням у морю підчас купання, Червоний Хрест у Ню Йорку постановив видати мапу, на якій будуть означені відповідними знаками всі ці місця, де люди звичайно топляться через несподівану в тому місці глибінь, або спідні струї води.

ФОТОГРАФІЧНА ВИСТАВА В БЕРЛІНІ.

(УП) Під сучасну пору відбувається в Берліні велика фотографічна вистава. На ній зосереджено все, що лише може цікавити фотографа, фаховця або аматора. В гостинній галі виставлено величезні образи найновіших подій у Німеччині і спомини зі старих часів та з листопада 1918 р. В почесній галі є спеціяльний образ, який представляє маршову кольону штурмовиків Гітлера, що йдуть у невідому темну будучність під гордим прапором нової Німеччини. Кожда ділянка фотографії має там свої відділи. Й індустрія там заступлена зі своїми найновішими винаходами, а дальше звертає на себе увагу історичний відділ, який представляє розвій фотографії від початку до нині. При відкриттю вистави зазначувано, що нині образ має багато більше значіння, ніж друковане слово. Окремо звертали увагу на це, як жидівство цілого світа працює пропагандивно при помочі фальшивих образів проти націоналізму в обороні большевизму. Телеграфування образів зробило великі поступи. Без фотографії не могла б ні одна ділянка науки похвалитись такими успіхами, які зроблено в останньому часі. На окрему увагу заслугує вистава друку, що тісно звязаний з фотографією, а дальше репортерська частина газетного діла, яка в часах такого напруження, як нині, має дуже велике значіння. Без фотографії не був би можливий такий шалений розвій ілюстрованої преси. Публика дуже цікавить фотографуванням через мраку на велику віддаль при помочі інфрачервоних проміній, що, розуміється, буде мати велике значіння в будучій війні. Окрему ділянку займають вистави виробництва фільм, фотографічного паперу, сочок до апаратів, відповідних хемікалій і т. п. Не заступлена лише фільма, тому, що це є окрема ділянка з тієї области, яка занялаб забагато місця і фактично з аматорською фотографією не має нічого спільного.

КОНІ ПОМОГЛИ ЇМ СТАТИ БОГАЧАМИ.

Айра М. Кирк, 40-літній фармер в місцевости Кендел, близько Брендону в Манітобі, став нараз великим богачем. Він купив був собі тикет на кінні перегони в Кеймбріджшір, улаштовані на добродійну ціль для шпиталю в Ірляндській Вільній Державі. І той тикет зробив його богачем, бо кінь Реймонд дістав перше місце в перегонах. Кирк дістане 140 тисяч долярів.

Другу нагороду, вартости 70 тисяч долярів, дістане Дж. П. Емброс, залізничник у Монтреалі. Він мав тикет на коня Денбай, який дістав друге місце в перегонах.

NRA

MEMBER

U.S.

WE DO OUR PART

УКРАЇНЕЦЬ МІЖ КАНДИДАТАМИ НА МЕЙОРА МІСТА ВІНДЗОР У КАНАДІ.

На так званій номінальній сесії в міськім ратуші Іст Віндзор, Онтаріо, Канада, іменовано дня 27. листопада 77 кандидатів на 17 міських урядів. На уряд мейора міста було 13 комінацій; між іменами кандидатів на мейора є імя Українця Івана Яціва.

ВИКЛАДИ З ОБСЯГУ УКРАЇНОЗНАВСТВА В УКРАЇНСЬКІМ НАУКОВІМ ІНСТИТУТІ В БЕРЛІН.

В біжучому зимовому семестрі 1933—34 Академічного Року в салі Українського Наукового Інституту в Берліні відбуватимуться крім звичайних публичних викладів ще слідуючі курси з обсягу українознавства в німецькій мові:

1. **Доц. д-р Б. Крупницький:** Політична історія України (XVI—XVIII віки).
2. **Проф. д-р З. Кузеля:** Українське народознавство (матеріяльна культура України).
3. **Доц. В. Леонтович:** Історія українського державного права.
4. **Проф. д-р І. Мірчук:** Українська культура в її історичному розвитку.

Початок викладів: середа 15. листопада 1933.

НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

(УП) Німецько-польським взаєминам останніх часів присвячується тепер дуже багато уваги. Так 2. 11. приняв Гінденбург на авдієнції німецького посла з Варшави, фон Мольтке, а 4. 11. приняв Пілсудський міністра Бека і польського посла з Берліна, Ліпського. Про це є ріжні голоси, всеж таки треба признати, що Пілсудський залишив собі все рішаючий голос у питаннях закордонної і військової політики Польщі. Тому треба ствердити, що в польській заграничній політиці нема й не було ані спеціяльного курсу Залеського, ані курсу Бека, а є лише курс Пілсудського. Офіціяльно є Польща у відношенню до Німеччини здержлива, але деякі потягнення польської заграничної політики вказують на щось інше. Рухливість надбалтійських держав, яка так дуже непокоїть большевиків, та відвідини шефа фінського штабу в Пілсудського, є факти, яких не треба при всьому забувати. Також візита Ліпського зі своїм шефом у Пілсудського не без значіння. Зачувати, що він мав Пілсудського повідомити про якусь пропозицію з відповідного німецького місця. Певний відломок німецької преси пише, що краще булоб замісць вести прямі французько-німецькі переговори, вдатися в балачки з Варшавою. Що відсі ку подаємо без коментарів.

ПО 12 ЛІТАХ АРЕШТОВАНІ ЗА КРАДІЖ.

У 1921 році обікрадено греко-католицьку церкву в Великих Комятах, у севлюській окрузі, на Закарпатті. Обікрали тоді касу церковну, в якій були збірки на будову нової церкви та на нові дзвони, а саме збірки **американських Русинів** у сумі 130,000 чеських корон. Тепер як підозрілого в тій крадіжі арештували Цигана Василя Бумбі зі села Оники, його жінку й управителя народньої школи, Юрія Кубінія. Їх відставили до вязниці в місті Берегові. Циган Бумбі посилав останніми часами свою жінку за прошенням хлібом, хоч мав поважний маєток, про який говорив, що доробився його на війні. При ревізії в хаті Цигана знайшли дві щадничі книжечки на 15,000 чеських корон.

КОРОЛЬ ВОЛОКИТІВ ВІДВІДАВ СВОЮ ДІВЧИНУ В БРЕНДОНІ.

„Їх величество" Дж. Леон Лазарович, король американських та канадійських волокитів, гостював 26 жовтня у місті Брендоні в Манітобі. Він був там на обіді в своєї дівчини. Лазарович походить з Бруклина, Ню Йорк. За минулих шість років волокити Злучених Держав і Канади вважають його своїм королем. Цього року волокити мали свій зїзд у Саскатуні. На зїзд було по делегатови з кождого стейту Злучених Держав і з кождої провінції Канади. Той зїзд поновив свій вибір Лазаровича королем волокитів. Він може свобідно подорожувати по Канаді й Злучених Державах, бо має рекомендаційні листи з собою від премієра Бенета і від президента Рузевелта. Він подорожує вільно тяґаровими поїздами. Тепер відїхав на зиму до міста Маямі, у стейті Флорида.

ЧЕРЕЗ ОҐІРКИ ПОБИВ СМЕРТЕЛЬНО ЖІНКУ.

Рано дня 24 жовтня Андрій Оріховський, що жиє в місцевости Мелеб у Манітобі, смертельно побив свою 78-літню жінку Софію. Поліція застала Оріховську непритомну на підлозі в калюжі крови. Ціле тіло її дуже побите, а в голові аж чотири діри. Чи виздоровіє вона, тяжко сказати. Оріховські часто сварилися. Перед останньою бійкою Андрій Оріховський сказав своїй жінці подати собі квашених оґірків. Та жінка, здається, не хотіла. Це страшенно обурило його, так, що підчас сварки він дуже небезпечно побив свою стареньку жінку. Тепер Оріховський у руках поліції. Що дальше з ним зроблять, це буде залежати від стану здоровля його жінки.

ПОСЕЛЕНО 100 ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ НА ФАРМАХ.

Офіційний звіт з Оттави говорить, що від 1-го жовтня до цього часу в Канаді поселено 101,765 людей на фармах. Це число включає імігрантів і безробітних, яких поселено на фармах. За той час у Манітобі поселилися на фармах 1,132 родин, у Саскачевані 2,893, в Алберті 3,857, у Брітіш Коломбії 789, в Онтеріо 1,391, у Квебеку 2,008, і 258 родин у східних надморських провінціях. Решта поселених на фармах людей складаються з бувших безробітних.

ВОЛИНЬ ВІДРОДЖУЄТЬСЯ

ЛУЦЬК (Західня Україна). — Хоч Польща особливо наступає на Волинь, користаючи з невеликої національної свідомости населення, всеж таки і там нарід наш не піддається і розбудовує своє життя на всіх ділянках. А що так є, видно навіть з господарської наради, яка відбулася 12 листопада в Луцьку зприводу пятьлітнього істнування філії „Сільського Господаря". На нараді прибули представники кружків і кооператив луцького повіту, Народньої Торговлі, Маслосоюза і сільського жіноцтва. Обговорено позитивні й неґативні явища нашого господарського життя. В ухваленій резолюції підкреслено такі моменти: необхідність орґанізуваних форм праці широких хліборобських мас, піднятя рільничої культури й усталення продукції, праця за одним господарським пляном. З практичних завдань: випробування ґатункового збіжа і поширення якогось одного ґатунку, заведення зразкових гноївень, заложення при кружках зародкових станиць роґатої худоби, безрог і курей, шкілок овочевих дерев і зразкових городиків, ведення під доглядом філії рибних господарств, втягнення до орґанізації всіх пасічників, набування насіння і щеп і т. п.

При кінці роздано призначені 4 бібліотечки, як нагороду учасникам конкурсу буряків за найкращі висліди: З за найбільший збір з гектара й 1 за найбільший примірник буряка, привезений на нараду.

УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ЦЕРКВА В СОВІТАХ.

ЛЬВІВ. — „Новий Час" подає такі достовірні відомости про стан Української Автокефальної Церкви на Радянській Україні:

Митрополит Василь Липківський доживає свої дні в Києві на Соломтянці. Жиє у великій нужді, але все переносить. Митрополит Микола Борецький та проповідник Володимир Чехівський перебувають на засланні в концентраційнім таборі в Ярославі у повній біді. Протоєрей М. Хомичевський та Л. Карпів є на вигнанні у Владивостоці. Прот. Ю. Красицький, Д. Ходзицький і Е. Пивоварчук заслані на північ. Епископи: Кротевия, Оксіюк (професор камянецького университету), Дахівник, Ерушевський, Чулаївський, Ромоданів і Тесленко зреклися публично свого стану. Епископи: Орлик, Жевченко, Пивоварів не зреклися і животіють тепер на засланні на холодній півночі.

Українська Автокефальна Церква має тільки сім епархій із сімома епископами і митрополитом. На митрополита поставлений архиепископ Іван Павловський. Соборноправність, яка ввесь час була в тій церкві, скасовано; тепер епархією править сам епископ з двома священиками.

Київський архиепископ Константин Малюжкевич недавно вийшов на волю по пятьмісячнім увязненні. У Києві залишилось тільки сім парохій. Усіх парохій має Автокефальна Церква щось понад 200 із колишніх кількох тисяч.

УСУНУЛИ ХРУНЯ З ЗАРЯДУ „НАРОДНЬОГО ДОМУ.

ЛЬВІВ. — Як Польща заняла Галичину і Львів, то особливо заопікувалася москвофільством, піддержуючи його на кождім кроці. Москвофілам передано теж в заряд і міліонове майно, злучене з „Народнім Домом". Комісарем назначено відомого хруня, москвофіла Михайла Бачинського, який руйнував отсе майно, а за те право складав у заплату Польщі вірнопідданчі заяви як „порждонни Русин". Та надужиття і грабунок народнього майна дійшли так далеко, що „Народній Дім" опинився над цілковитим банкротством. Польська влада була примушена вкінці усунути Бачинського, а тепер шукає другого „порждодного Русина", щоби його назначити комісарем.

ЗАНЯТІ НОВИМИ ВИБОРАМИ.

ЛЬВІВ. — Рідний край не має віддиху. Розписано вибори до міських рад і розпочато по цілім краю підготовчу акцію, щоби вибрати своїх кандидатів до тих установ.

ОБОЖАЮТЬ РУЗВЕЛТА.

ЛОНДОН. — Всі лондонські ґазети не мають слів для похвали рішучої постави президента Рузвелта в його змаганнях поборити депресію і тих, що зневірились у його плян відбудови краю. Пишуть, що Америка щаслива, що знайшла собі таку людину.

НЕМА ЧОГО БОЯТИСЯ ЗА АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОЛЯР.

ЛОНДОН. — Американський амбасадор, Роберт Бінґем, заявив, що він певний, що американська інфляція буде держана в цілковитій контролі, а ті, що заповідають Америці катастрофу, заведуться.

КОЛИСЬ ВОРОГ, А ТЕПЕР ГІСТЬ.

ЛОНДОН. — Місто відвідав Фріц фон Фалькенгайн, німецький летун, котрий у 1917 р. бомбардував Лондон у білий день. Підчас того бомбардування вбито 57 осіб, а 193 ранено.

"SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На три місяці	$ 2.75
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На рік	$10.00

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ҐАРДІЄН" ПРО ВИЗНАННЯ РОСІЇ

Зараз по проголошенню запросин представників російського уряду на конференцію за визнання Росії Америкою відомий англійський денник „Манчестер Ґардієн" почав про це визнання писати статті й містити кореспонденції, котрі своєю довжиною й подрібним розглядом відбиваються від побіжного та стисло новинкарського трактування цеї справи американськими ґазетами. Між іншим „Ґардієн" помістив кореспонденцію свого московського кореспондента, котра ще далі розкриває заслону, яка закриває цю справу, та кинув сніп світла між іншим якраз на причини такого трактування справи американськими ґазетами.

На першому місці між мотивами признання „Ґардієн" підносить не економічну, а політичну сторону визнання. Політичний бік справи, каже „Ґардієн", набрав ваги від японської окупації Манджурії. В Москві всі завважили, що Рузвелт запросив Москву на переговори в справі визнання тоді, як в Азії напружились відносини між Росією і Японією через арешти совітських урядників на Східній Китайській Залізниці. Хоч про поміч Америки для Росії в цій справі судити ще передчасно, всетаки Москва певна, що її сила у відношенню до Японії скріпиться. Чим приязніше поставиться Вашинґтон до Москви, тим твердіше буде Москва ставитися до Японії.

Отсе та справа, через яку питання визнання Росії Америкою дискутується так живо в европейській пресі та в европейських політичних кругах. Отже не справа кредитів є справою першої ваги, і не справа претенсій одного уряду до другого, і не справа пропаґанди, а міжнародня політика на Далекому Сході й на Тихому океані. Якби не цей бік справи, то, як признає „Ґардієн", на справу визнання Росії Америкою ніхто не звертав би найменшої уваги. Значить, Европа не ждала би від цього визнання нічого іншого від того, що вона сама вже досвідчила, отже гарних московських обіцянок та загального потім розчарування.

„Ґардієн" не важиться на опінію, хто в цих розрахунках щодо Далекого Сходу думає головно скористати, хто думає чужими руками собі каштани витягати з вогню. І не каже він, наскільки ці сподіванки оправдані. Одначе, не зважаючи на цю недостачу, завваги „Ґардієна" є дуже цінним причинком до висвітлення всесвітньої ситуації, котра, як щораз більше політичних спостерігачів завважують, неминучо котиться до нової світової війни.

ТРИ РОКИ ДІЯЛЬНОСТИ „ОБЄДНАННЯ".

(Зі звіту секретаря „Обєднання", виголошено на Шестім Конґресі тоїж орґанізації).

(3)

Орґанізація молоді й професіоналістів.

Справа орґанізації тут родженої молоді, яка була зреферована на останнім Конґресі д-ром Неонілею Пелехович і п. Володимиром Семениною, так якби від нас відпала, бо наш голос знайшов відгомін і таки створено осібну для цього орґанізацію: Ліґу Молоді Північної Америки.

Тесаме можна сказати і про орґанізацію українських професіоналістів. І та справа була завжди порушувана. І за неї Обєднаннє завжди памятало та накликало наших інтеліґентів і професіоналістів, щоби зорґанізувалися у станову орґанізацію. І це тепер увінчалося успіхом і відпало від Обєднання, бо є створена осібна орґанізація українських професіоналістів.

Шікаґовська Вистава.

Справа Світової Вистави в Шікаґо була обговорена на засіданнях Екзекутиви, а на річних зборах Виконавчого Комітету Обєднання ухвалило резолюцію, якою звернулося до української іміґрації узнати справу української участи в Світовій Виставі Поступу справою загально-народньою і дави Виставовому Комітетови повну допомогу, що й сталося.

Українська школа в Америці.

Справа української школи в Америці, на жаль, ще далі прямо в безвихідним положенні. Не входячи в те, що вже створено Вищу Школу і є спроби завести цілоденні школи, ведені Сестрами Василіянками, це все не є вистарчаюче. Справа та вже була обговорювана десятки разів на Конґресах і річних засіданнях Обєднання. Її торкнемося і на тім Конґресі. Бож мусимо пробувати вийти з тої сліпої вулиці, в яку ми зайшли з нашою школою. І мусимо знайти принаймі спосіб, як нам треба поступити, щоби, не дударячи себе і рахуючись з реальними обставинами, можна було внести якісь зміни в ту найнещасливішу ділянку нашого життя. Ми з Обєднання бажали би відповідними видавництвами доповнити недомагання наших шкіл, а заразом вказати на хиби тих шкіл та вказати, який вихід з цього. Бо нічого іншого зробити ми не всилі.

У своїх комунікатах ми звертали увагу, що реформа нашого шкільництва може бути переведена тільки заходом цілої нашої орґанізації. Ми вже настільки поступили вперед, що можемо говорити про справу школи отверто, але цього не робимо. Наші орґанізації і преса мовчать далі. Ні з боку наших дієцезій, які мають у своїм заряді парохіяльні школи, себто 90% усіх наших шкіл, не видно змагання поліпшити те, що можна зробити без великого труду й коштів. Бо завести інспекторати для шкіл та змусити вчителів принаймі навчитися правильно писати за диктатом це, що є в букварі, не є така велика штука. Як теж не важко обіхати школи, провірити знання наших учительських сил та допомогти вказівками тим, що раді би чагось навчитися. Бож багато наших дякоучителів ведуть школу з „мусу", бо в нас є таке помилкове переконання, що добрий дяк повинен бути і добрим учителем.

Одні шкільні підручники, одна система навчання, шкільні інспектори, учительські курси і провірка всього учительського стану з боку установленої на цілу Америку одної Шкільної Установи, яка переводила би те все в порозумінню і за згодою українських дієцезій, являється тою необхідністю, яку Обєднаннє і далі підносить.

Не є це ніякий „напад" на дякоучителів. Не є це ніяке втручування в діловодство дієцезій. Це є вимога, яку мусить видвигати кождий нарід, а провід того народа мусить знайти спосіб, як це здійснити. Бо справа школи не є справої одної орґанізації, партії чи церкви; це справа загально-народня. Всі чинники мають право й обовязок забирати в тій справі голос. І всі разом мусять знайти щодо розвязки цеї проблєми якусь спільну плятформу.

В тій справі виголосить ще й на тім Конґресі свої завваги довголітній фаховий учитель і педаґоґ, п. Осип Стеткевич. А крім того виголосить ще по анґлійськи реферат про українську школу в Америці панна Анна Балко, учителька американської школи, тут роджена й вихована, яка ходила до української школи. Вона передасть нам жахливий стан нашої школи зі свого власного досвіду, а крім того, як Українка й фахова учителька, вкаже теж і на способи, що треба зробити, щоби нашу школу в Америці поліпшити. Це матимемо нагоду почути перший раз авторитетний голос молодого думаючого покоління, тут родженого, а щиро відданого нашій справі.

(Далі буде).

МОСКОВСЬКА ПІДГОТОВКА ДО ВІЙНИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

(УП) За відомостями з Москви підготовка Москалів до війни на Далекому Сході іде повним темпом.

Военний комісар Ворошилов виконав на протязі місяця вересня подорож по Сибірі і Далекому Сході з метою ревізії червоних частин і нарад про майбутні операції з командуючим далеко-східньою армією, ґенералом Блїхером.

Промови, які виголосив Ворошилов перед частинами 18, 21 і 22 корпусу, були занадто алярмуючого змісту.

„Настав момент" — сказав в одній частині военний комісар — „коли ми повинні кожду годину, кожду хвилину бути приготовані до боевих чинів. Ми повинні доказати китайському народови нашу дружбу. Ми повинні перші почати війну, щоб нанести ворогови знищуючий удар і в той спосіб забезпечити собі побіду". Ворошилов натякав також у своїх промовах на якихсь союзників Совітського Союзу. „Червона Армія" — сказав він — „не буде одинока в своїй боротьбі, бо наша дипльоматія підготовила нам надійних і сталих союзників. Одні з них будуть підтримувати нас грішми, а другі силою".

На нарадах в Хабаровську було вирішено вразі скупчення великих ворожих сил проти Владивостока залишити це місто без бою. Натомісць передбачується значне збільшення частин далеко-східньої армії в амурській области і Трансбайкалії. Особливу увагу звернено на збільшення технічних частин і широке заосмотрення армії амуніцією а харчовими засобами. Авіяція і мотомеханізовані засоби бою збільшують до скількости модерних европейських армій.

Передбачено також чисельне збільшення далеко-східних армій на кошт частин европейських военних округ, головно України. Блїхер вимагає доведення числа дивізій до 32-ох.

Одночасно йде горячкове приготування до розвинення партизанських акцій в японсько-манджурському запіллі. Блїхер запевнив Ворошилова, що він має в свойому розпорядженні сотню тисяч надійних китайських і корейських партизанів, „палаючих ненавистю до японського імперіялізму". В Монґолії переводять монґольські інструктори формування монґольської народньо-революційної армії, якої сила досягає 60 тисяч людей. Таксамо Блїхер покладає великі надії на збройні сили радянського Китаю, з яким Совіти підтримують звязок через Улан-Батор-Калґан.

В нарадах з Ворошиловом Блїхер виказав себе горячим прихильником негайної военної акції проти Японії і Манджурії. На думку Блїхера, становище Совітів у будучому буде все гіршати, бо Японія зуміє зміцнитись на азійському континенті, а корейсько-японські маси втратять довіря до Совітів.

В московських комуністичних колах останніми часами таксамо збільшилось число прихильників війни. Авантуристичні кола комінтерна, які оточують Сталіна, за всяку ціну вимагають від нього активної політики в Азії. Сталінови закидають, що він через свою стриманість затратив „революційну ситуацію" в Европі, а тепер одинока можливість розгортування світової революції відкривається на Далекому Сході. Йому пригадують заповіт Леніна, що світова революція прийде через Азію, де мешкає більш половини всього людського роду.

Після подорожі на Далекий Схід прибув Ворошилов 30 вересня до Києва і скликав там велику военну нараду. В ній взяли участь начальник головного штабу червоної армії Єґоров, інспектор кінниці Буденний, командування української военної округи і всі командирі корпусів і дивізій червоної армії, розташованої на Україні.

Завданням наради було вирішення питання, які частини української округи можуть бути пересунені на далекий Схід і в який спосіб може бути забезпечений спокій українського населення після ослаблення тут червоної окупаційної сили.

Начальник ҐПУ Балицький висловив свою упевненість, що він стримає будьякі рухи голодного й знесиленого населення України лише силами війська ҐПУ та що всі частини кадрового війська можуть бути перекинені на Далекий Схід. Начальник головного штабу Єґоров зазначив, що таксамо можна рахувати усуненою всяку небезпеку з боку Польщі і Румунії, які тепер ведуть у відношенні до Совітів політику дружби і приятливости.

Ворошилов підкреслив, що українська військова округа мусить післати на Далекий Схід свої найкращі частини, бо перший успіх в боях з Японією буде мати велике моральне значіння.

Нарешті на нараді вирішено призначити для пересунення на Далекий Схід найкращі й найпевніші стрілецькі дивізії, які укомплетовані в більшости Москалями, надволзькими Німцями і ріжними східніми народами (Татари, Калмики й інші). Таксамо українська військова округа призначає для Далекого Сходу свої найкращі технічні частини (авіяція, тенки й інжинірні війська).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ВІЙНА Й ШКОЛА.

На конференції якої півтори тисячки родичів і вчителів, скликаній Товариством Поступового Виховання, виступала між іншими пані Рузвелт, жінка президента, котру голова орґанізації назвав „великою подорожуючою вчителькою Америки".

Вона говорила, що родичі незадовго будуть відповідати за дуже серіозну річ, бо за нову війну. Відповідальні будуть за неї родичі тому, бо війну викличе молодь, а викличе її через невідповідне виховання. Виховання не відповідне тому, бо воно не бере під увагу бажання молоді до пригод. Молодь хоче боротися за якийсь ідеал з усею посвятою, на яку її стати, а коли вона не може знайти виладування цього бажання іншими способами, то пре до війни.

ЩО ЦЕ ТАКЕ ПОСТУПОВЕ ВИХОВАННЯ.

У нас часто розуміється поступовість як рівнозначну з радикалізмом. Пані Рузвелт пояснює, що поступове виховання значить, що воно все поступає вперед, себто воно все ведедься.

Отже, не вчися до виходу зі школи, а вчися до гробової дошки.

ВИХОВАННЯ БЕЗ ВИДАТКІВ.

Пані Рузвелт сказала, що ні поступове виховання, ні ніяке інше виховання не можливе, коли вчителям не платиться.

Вона певно мала на думці кризу, бо тільки в кризу Американці не платять учителям та замикають школи. Деякі іміґрантські ґрупи, які не привикли самі орудувати своїми школами, і поза кризою не удержують фахових учителів.

ШКОЛА ЧИ СТРИХУЛЕЦЬ?

Представник орґанізації „Союз Американських Горожанських Свобід" звертав увагу зборам на невідповідний натиск у школі на одинаковість. Багато шкіл в Америці пробують зробити дітей одинаковими, щоби вони всі вірили в те саме. В тій ціли дітям говориться тільки одні погляди про історію, політику й народню господарку. Хоча в Америці признається демократію, то під тим оглядом Америка недалеко відбігла від Росії, Італії та Німеччини, де таку шкільну політику масового вирівнування дітей веде держава, большевицька чи фашистівська.

Щоби протиділати такій політиці, яка мусить тяжко відбитися на характері дітей, бесідник радив, щоб американські школи давали дітям нагоду чути всякі думки про історію, політику й господарку. Діти мають мати не сліпу віру, але віру, піддержану розумними арґументами.

ЗА ЗБОГАЧЕННЯ ВИХОВАННЯ.

Ґудвин Вотсон, професор вихотання у Вчительській Колеґії Колюмбійського університету, поборює в ґазетах загальне переконання про різку ріжницю між працею й забавою.

Він переконався, що розділ між працею й забавою є з ґрунту фальшивий. Здорова людина не хоче часу на невільничу працю, з одного боку, та пусту забаву, з другого. Здорова людина хоче заняття, яке лучить вартости роботи з вартостями забави.

Розуміли це старі Індіяни, які йшли на полювання, або довбати лодку, з таким запалом, що видець не міг сказати, чи вони роблять роботу, чи бавляться.

Та чи можливе це новочасному чоловікови, що йде до фабрики?

Матвій Чутурич.

АМЕРИКА

Вже всеньке село знає, що з Америки приїхав Демко Талич. Та як і не знати, коли треба від нього витиснути якийй доляр. Бо то кождий потребує їх у цю тяжку та прокляту скруту. Треба піти до нього, поздоровити чемно та розповісти йому біду й недостаток, які розпаношилися всюди, головнож на селі. Все те треба йому сказати, ба ще й більше, щоби змилосердився та щонебудь подарував. Та він і може дати, думають собі його земляки, бо вже скінчилося двацять літ, як відїхав туди, а країна це велика й багата, то міг і заробити та заощадити трохи грошей. І вони що дня заходять до його хати, та ніколи не можуть застати його. Він буяє та мандрує від міста до міста, від готелю до готелю. І його приятель Іван Гавран, якого син разом з ним був у світі, постановив піти до міста та пошукати його, бо в селі не міг бачитися з ним. І припадково стрінувся з ним, як ішов у якусь каварню. „І досить я начудувався і натрудився, обійшов два-три міста, а його ніде", подумав собі тай простісенько до нього. Якось так зайшов з лівого боку, кашельнув і сказав голосно:

— Я просив би вас, поважаний пане, трохи помаліше!

Той відвернувся, а як пізнав старого приятеля, засміявся. Простягнув руку тай каже:

— Здоров був, приятелю Іване, якжеж там у тебе дома?

— Добре, слава Богу, а як вам жиється?

— Доволі добре. Ліпше, ніж я надіявся. Я здоров, а то найважніше. Зрештою жиється по божій волі, — відповів Демко.

— А як там мій син? Чи бачили ви його в багатій Америці?

— Так, я бачив його, одначе не в багатій, а в бідній Америці, в якій нарід гине з голоду.

— Гине з голоду, — зчудувався Іван — таж вона багата, велика й гарна. В ній саме золото та срібло.

— Так! Колись того в ній було подостатком, та тепер про це нема й бесіди. Зрештою ходімо до „Народньої Гостинниці", випемо по одній каві тай побалакаємо.

— То ходімо! — зрадів Іван.

Посідали при столі. Замовили дві кави та повели далі балачку. Перший почав Іван:

— Е, любий і дорогий приятелю, кажеш, що там недобре та що вже не ця стара й багата Америка, тай що вона вже пропала. Замісць тієї чародійної назви прийшла інша: бідна Америка. Дивує мене, та вір мені, не можу надивуватися. А зрешотю, там таки ліпше ніж тут. Та поспитаюся і про мого сина Юрка. Як він там, чи робить він що?

— Помиляєшся, дуже помиляєшся, приятелю. Там гірше, ніж ти взагалі можеш уявити собі. Зарібку нема, а коли маєш який зарібок, то він слабий та незначний. Якось, я і сам не знаю як, твій син знайшов собі роботу. Він в одній цукорні. Зрештою, нашим еміґрантам узагалі погано жиється. Зарібку нема ніде. Я також чотири місяці не мав ніякого зарібку, хоч маю свій фах і трохи школи. Нарід страшно мучиться, а, вір мені, й гине. Це нам найліпше каже минулий рік, в якому згинули тисячі людей.

— Невже тисячі?! — жалісно спитав Іван.

— Так приятелю, тисячі їх вигинули. А що гадаєш, що і я остався би в живих, колиб передше був не заощадив собі? Відправлять мене тай настануть чорні дні, думав я нераз. І я не обманувся.

— А ті, що не заробили передше, як жиють?

— Ніяк. Вони далеко від рідного краю, приятелів і знайомих; на них ніхто навіть не гляне. Вмирають... Кидають їх у ями, або запорпують трохи в землю. Як не як, жахливий образ, грізне видовище! Багато людей не знають, що почати й убиваються. Одна револьверова куля покінчить їх життя. Думають, що в самогубстві знадуть щастя та вдоволення. Не думають про Бога; думають, що не видержать — порядно обманюються.

— Біда їм, — простогнав Іван. — Що буде з ними, далебі? Тіло їх слабе й умруть, одначе душа, душогуб! Тепер у моді, кричать, убити себе та покінчити з життям, коли хочеш.

— Страшенно обдурюють себе!...

— Так, та що вдієш? Таке то діється в тій нещасниці-Америці. І щоби, приятелю, не говорити багато, скажу, що взагалі є недобре. Тай мусимо розпрощатися, бо мушу далі їхати. Вже лише десять хвилин до відїзду поїзду.

— Поздорови від мене сина тай перекажи, хай дещо приготовить. Ах, чи пригадає він собі старенького батька! Ах, прошу тебе, скажи йому, може пригадає собі!

— Скажу, приятелю, дідусю, як лише побачуся з ним. Та ось тобі лист від нього, він приготовив тобі його.

— Приготовив! — перебив йому Іван і весело всміхнувся

— Так, передав тобі цих пятнацять долярів. Ах, пятнацять долярів! Якеж щастя! сину!... — і розплакався.

— Візьми їх, — добув гаманець із грішми — ось це передав тобі син. Вір, від уст відняв собі!... Тай здоровить усіх і просить, щоби ви молилися за нього.

— Бог не дав загинути й тобі й мому доброму синови!... Хотів іще говорити, одначе Демко перебив йому та сказав не розводитися, бо поїзд уже надходить. І так наборзі розпрощалися та востаннє сказали один одному: „Щасливої дороги".

Поїзд відїхав. З поїзду Демко весело махає рукою та здоровить приятеля... І відїхав... Старенький веселий пустився додому.

По дорозі благословив сина... І весело всміхався, бо тих трохи долярів прийшли йому в саму пору... Ах, колиб не ті доляри, помер би нині-завтра. Хайжеж Бог благословить тебе, сину, в Америці. Та дай Боже, щоби знову вернулися старі добрі часи та хай знову Америку звуть багатою країною.

Тай так дідусь вернувся додому... благословляючи та молючи Бога...

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. Т., Ню Йорк. — Ви берете справу надто особисто. Нападаєте відразу на особу, називаючи її по імени. А так годі робити хочби з огляду на ґазету, яку можуть потягнути за це до відповідальности. Не віримо теж, що метода „зуб за зуб" є відповідна для тої ділянки, якою є поезія. Лишім це для прози, а в поезії шукаймо чогось іншого, благороднішого й більш соняшного.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ВІРИЛИ, АЖ ЗМІРИЛИ.

Наші яничари, котрі полюбили московське комуністичне болото, залізли в це болото по самі вуха. Були часи, що вони своєю яничарською роботою обманювали багато менше свідомих українських громадян. Та нині вже видно, що вони їздили на комуністичнім возі доти, поки колеса під ними не поломались.

Наші яничари думали, що вони вже обросли настільки в інтернаціональне - комуністичне піря, що український національний елемент буде мовчати навіть тоді, коли московські комуністичні тирани будуть мордувати тортурами і голодом український нарід. Вони роздягнули себе з національної чести від ніг до голови, приняли на себе яничарську шкіру і стали вірними собаками московської комуністичної азійської голоти. Отверто говорю голоти тому, що громадянство Ню Йорку і околиці, не тільки українське, але й американське, мало змогу бачити їх азійську хуліганську вдачу на вулицях міста Ню Йорку в суботу, 18. листопада, з нагоди протестаційної манифестації проти виголоджування мілліонів українського народу на Україні московськими дикунами. Організація Націоналістів у Ню Йорку не застрашилася наших яничарів, а дала почин до великого походового протесту проти катів України. При участи всіх національних товариств похід відбувся після означеної програми точно в своїм часі. Наші яничари з 4-тої вулиці зібрали всю інтернаціональну вуличну голоту, між котрою було найбільше жидівських комуністів та ґенґстерів, щоби розбити похід. Вони оскаженіли, як побачили маси свідомих українських робітників. Вони гуділи, мов божевільні собаки, мов лісові тигри і голодні гієни. Як Ню Йорк Ню Йорком, то він такого цирку ще не бачив. Комуністи показали всю свою здібність. Їх поведінка була на сто процентів гірша ніж комуністична пятилітка. Коли би хто був у цирку і комуністи показалиб йому таку азійську штуку, то не видержав би, а втік би. Однак націоналісти не втікали, а сміялися з дикої орди босих голодранців; а коли якась скажена собака кидалася на нас із зубами, то знайшлися такі, котрі вміли їй зуби вирвати.

Однак, на мою думку, це не змінить московських азіятів. Вони не бачать свого поведення. Задовго чекати, щоби вони пізнали свої похибки і постріляли себе так, як застрілився їх ватажок Скрипник. Українським націоналістам треба всюди орґанізуватися в один спільний фронт і вести боротьбу з тою дичиною на такий спосіб, який тільки можможливий. Не пора нам бавитися партійним соціялізмом, чи клерикалізмом в той час, коли наша Батьківщина понижена, обсміяна, опльована, обідрана, голодна, гола й боса. Час найвищий зрозуміти ідею визвольної боротьби. Час викорінити між собою релігійну ворожнечу. Час перестати бавитися дрібничками, кидати незгоду між вірних, зчиняти ворожнечу брата проти брата. Час українській інтелігенції зеднатися до одної спільної боротьби за Батьківщину. Час залишити місцевим провідникам по громадах непорозуміння особистої натури. Час пізнати скупарям і самолюбам, яке огидне їх поступовання, що „моя хата з краю, я нікого не знаю". Час вже і для наших критикоманів братися до реальної праці, а не до пустої балаканини. Час для нас якраз тепер мати національну гідність і почуття обовязку і пошану супроти Батьківщини. Час для нас вимести большевицьке сміття з національних організацій, запомогових, релігійних, політичних і всіх інших. Час зрозумти, що яничари й хулігани не можуть бути шановані, як люди.

В. Дроботій.

КОНЦЕРТИ З ТВОРІВ КОМПОЗИТОРА ГАЙВОРОНСЬКОГО.

Щоби призбирати фонди на повне видання творів нашого найпопулярнішого з жиючих украінських музиків, Михайла Гайворонського, зединені українські хори з Бейону, Бруклина, Джерзі Сіти, Елизабету, Йонкерсу, Нюарку і Ню Йорку рішили дати низку великих концертів у згаданих місцевостях. На цих концертах виконуватиметься лише твори М. Гайворонського. В виконанню возьмуть участь всі сім вичислених хорів, разом 300 голосів. Диригуватимуть по черзі місцеві диригенти. Концерти відбудуться в такім порядку: 10. грудня ц. р. в Нюарку в найбільшій галі "The Krueger Auditorium," Belmont Ave. cor. Morton St., Newark, N. J., в год. 2-гій пополудни; 28. січня 1934 в Бейоні; 11. лютого 1934 в Джерзі Сіти; 25. лютого 1934 в Йонкерс; 4. березня 1934 в Елизабеті; 11. березня 1934 в Нюарку; а 18. березня 1934 в Брукліні. Реферати про музичну творчість Гайворонського виголосить на всіх тих концертах д-р Лонгин Цегельський. Тікети на ці концерти можна набути у всіх парафіяльних урядах, у диригентів хорів, в українських книгарнях і музичних складах, в Народних Домах, Клюбах і Товариствах. Ціни тикетів від 50 до $1. Діти від 7 до 14 літ 25 центів. Чистий дохід призначений на повне видання творів Михайла Гайворонського.

Комітет.

НЕХАЙ.

Нехай летить, шумить, гремить,
Як вітер, грім, буря,
Нехай смієсь, плаче і болить
Звук мої бандури.

Нехай грає голосами,
Як серденько каже,
Нехай в полі і степах
Тугою поляже.

Дм. Захарчук.

ЗНАК ВИСОКОЇ ЯКОСТИ

Вибагливі курці знають, що довгий білий попіл на цигаретці є вислідом доскональого палення добрих тютюнів.

Це є характеристичною ознакою високої тютюнової якости в цигаретках Локі Страйк. Від довгих років цей сорт цигареток є славний своїм тютюном. Тютюнові знавці купують на всіх світових торговицях лише найкращі тютюни до виробу цих цигареток.

Крім того при виробі Локі Страйк виробники вживають лише найніжніших осередних листочків. Приблизно при виробництві відкидається 86 відсотків з цілої тютюнової ростини. Внаслідок того до ваших рук доходять Локіс добре напаковані дозрілим, мягоньким, найдобірнішим тютюном.

Цигаретки Локі Страйк є наповнені найліпшими всесвітніми і домашніми тютюнами, куряться легко, паляться рівно, дають попіл довгий і сталий, а це для доброго курця непомильний знак, що ця цигарета заслугує вповні на свою популярність.

Вдодатку до всеї тої дбайливости при вишукуванню найкращих тютюнів, виробники Локіс придумали ще окремий процес праження, щоби в той спосіб охоронити горло курця і надати цигаретці спеціяльний смак.

В цигаретках Локі Страйк ви все знайдете найдобірніші тютюни, найкраще виробництво. Тому то ці цигаретки є завжди лагідні і гладкі. Це є причиною, що цигаретки того роду є всюди для вибагливих курців найбільше пожадані. Не забудьте, що довгий, сталий, білий попіл у Локіс є ознакою найкращої якости тютюну.

(Огол.)

С. М.

КОМПОЗИТОРАМ УКРАЇНИ.

(Присвята М. О. Гайворонському).

I.

З просторів широких, з низин й верховини
Не вітер і буря так грає, шумить:
Це пісня народня землі України
За хмари високо до неба летить.
Це нарід наш пісню так грімко співає,
Свій голос могутній в широкий світ шле,
А хто в срібний акорд цю пісню вбирає,
Хай сам він в акордах пісень цих живе!
Радій же між нами, преславний співаче!
Твій голос і думка летить до небес;
Док' Дніпр, Збруч й Черемош по камінях скаче,
Ти в піснях народних віки житимеш.

II.

Не втихайте, вітри степовії,
Несіть пісню із рідних ланів!
Гомоніть ви, струни голосні,
Хай до неба лунає наш спів!
Не томися, думко многокрила!
Понад рідну земленьку літай,
Де спить наша України сила,
Де жде волі нарід наш і край.
Співай грімко, лірнику безсмертний,
Грай в всі струни бадьорих пісень!
Буди нарід до праці й пожертви,
Хай спішиться витати свій день!
Наша пісня повік жити буде;
Вона сили народні кріпить;
За невтомні співців наших труди
Дух їх з нами віки буде жить!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Приготування до концерту на дохід видання творів М. О. Гайворонського.

За ініціативою свідомих передових одиниць і любителів співу-музики, членів української прав. громади, хору ім. М. Лисенка та Українського Народного Дому і інших товариств рішено влаштувати тут у Пасейку концерт на дохід видання музичних творів нашого улюбленого композитора М. О. Гайворонського. Вже іде підготовка хору, мішаного і жіночого, якими управляє о. С. Мусійчук. Підготовляється переважно пісні, аранжовані Гайворонським, між ними і кілька пісень лемківських. Є надія, що громадянство наше в Пасейку й околиці заінтересується цим концертом та численно прийде на нього і доможе видати й пустити у світ цінні праці композитора Гайворонського. Концерт відбудеться в грудні ц. р.

Громадянин.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Наша джерзисітська українська громада святкувала цьогорічні Листопадові роковини української державности в неділю, 19. листопада.

Почин до свята дала тутешня Чорноморська Січ, а свято було уладжене заходом всіх українських організацій з Джерзі Сіти.

Свято розпочалося панахидою за поляглих борців, яку відправив о. В. Лотович в укр. кат. церкві. Підчас панахиди виступили місцеві організації і Січ зі своїми прапорами. Про свято говорив в церкві о. Чаплинський. Могилу в церкві уладила місцева Чорноморська Січ.

На програму святочного вечора зложилися промови, деклямації, продукції трох хорів (хору імени Лисенка, жіночого і діточого) та сольові точки. Промов було три: вступне слово о. сов. Володимира Лотовича, святочна промова д-ра Л. Цегельського та англійська промова до молоді Володимира Вагнера. Всі три бесідники вивязались із своїх завдань на загальне вдоволення і промови публика приняла горячими оплесками.

Деклямацій було чотири. Перша була складена і виголошена панною Е. Піддубчишин, що в живім образі, яким зачалась перша часть концерту, представляла Україну. Січові Стрільці з рушницями на „позір" стояли по обох боках, а „Україна" в білім одязі із жовто-синими стрічками станула на підвищенні. Деклямація панни Піддубчишин мала за зміст патріотичні спогади і заклики „України" до своїх дітей Українців — на що мішаний хор, що також був уставлений на сцені, відповів піснею „Живи, Україно!" (Олеся - Гайворонського).

Другу деклямацію (Костишина: „Не покорить нас неволя") виголосила учениця Евгенія Нечесна гарно та із зрозумінням. Ще іншу деклямацію, „Смерть Стрільця", сказала дуже гарно панна Розалія Огоновська, а вкінці — січовий сотник, Микола Петришин, виголосив із запалом вірш Костишина: „Перший Листопад". Публика нагороджувала декляматорів оплесками.

З продукцій хорових найкраще вийшов той, що їх виконав діточий хор (яких 40 дітей), Вони співали пять точок, а саме „Боже, послухай благання", „Вкраїна", „Вилітали", „Йде Січове військо" і „На вулиці" — усі дуже гарно. Тим більша належиться похвала й учителеви п. Андрієви Ґелі і малим співакам, що це свіжий хор, недавно оснований. Недаром цей хор нагороджено громом оплесків.

Добре також випали пісні, співані хором жіночим під орудою панни Марії Ґели, особливо друга пісня „Якби булая зозуля". Співачкам і діриґенці панні Ґелі слухачі подякували оплесками.

Мішаний хор під орудою п. Андрія Ґели виступив чотири рази. Хори п. Ґели звісні з удачного виведення. Таксамо було цим разом. Найкраще з багатьох відспіваних композицій випали „Ви жертвою в бою" і „Ой та зажурились".

Сольові точки виконали панна Марія Ґела (сопран) і п. Василь Ґела (тенор). Обидвоє вивязалися знаменито та збирали грімкі оплески. Разом з діточим хором це були найкращі точки програми. Несподіванкою було сольо учениці Ірини Чури, що співала колисанку „Ой ходить сон". Акомпаніювала їй на пяні дуже добре друга учениця, мала Оля Дмитрів. Тож і публика дала їй рясні оплески.

Згадати ще треба другий живий образ, яким зачато другу часть програми. На сцені злаждено Стрілецьку могилу з хрестом та муравою. Інваліди Стрілецькі, поранені Стрільці, борці за волю України, окружили могилу, молючись за поляглих. Інваліди, один без руки, другий сліпий, ще інший з перевязаною головою і т. д., зробили враження на видців.

Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна".

Чистий дохід зі свята виносив $78.50, які вислано до краю через Обєднання з призначенням на інвалідів.

Присутний.

ЗА ЩО?

За що ми в неволі, за що?
За що ці кайдани тяжкі?
За що ми в світі ніщо?
За що ці могили сумні?

За те ми в неволі, за те,
Що світла науки так мало;
За те ці кайдани тяжкі,
Що ми за себе не дбали.

Як будем до світла науки
Всі разом до одного йти,
О, вірте! Заковані руки
Розкують самі вороги.

Дм. Захарчук.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в суботу, 2 грудня, в годині 7.30 ввечір, в гали де звичайно. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ, а довгуючих вирівнати свій довг, бо можуть бути суспендовані. — Іван Габрилович, предс.; Гнат Ничка, кас.; Іван Ількович, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 288, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 3-го грудня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при 4-тій і Ворд ул. На мітінґ обовязком є всіх членів прибути. Взивається членів вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — І. Гачак, предс.; М. Дмитрик, кас.; С. Верещак, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

R. I. UKRAINIANS WILL NOT BUY SOVIET GOODS.

Boycott Pledge Taken at Recognition Protest Meeting Here.

More than 600 Rhode Island Ukrainians and their sympathizers stood pledged today not to buy, sell, use or recommend any goods, products or services made or offered by Soviet Russia.

That pledge was taken at a mass meeting in Plantations Club auditorium in protest against recognition of the Russian government by the United States.

Speakers were Edward F. Sullivan, executive secretary of the American Association for Recognition of the Ukrainian Republic; James Hackett, president of the Irish Republic Societies of Providence; a woman introduced as Mary Chacharyna, admittedly a pseudonym; the Rev. Vladimir Kaskiw, pastor of St. Michael's Ukrainian Orthodox Church, Woonsocket; Nicholas Dawyskyba of Boston, Martha Stibalo of New York, the Rev. Eugene Korolyshyn, pastor of St. John's Ukrainian Orthodox Church, Providence; the Rev. Joseph Zelechivsky of Boston and Emil Recrut, president of the Rhode Island Ukrainian society.

S detail of police commanded by Asst. Supt. John Kelly was on hand to guard against violence such as accompanied similar meetings in Boston and New York recently, but there was no untoward demonstration.

The speaker identified as Miss Chacharyna described a campaign of starvation by which she said the Soviet is attempting to force the Ukraine into submission. She said villages are being decimated and that more than six million persons have been deliberately starved to death. It had been explained in advance that her real identity would be concealed to protect her from possible attempts at reprisal.

(The News-Tribune, Providence, R. I., Monday, November 20, 1933.)

UKRAINIANS' PLEA SENT ROOSEVELT.

Copies were mailed yesterday to President Roosevelt, Secretary of State Hull, and to the Russian government of the resolutions adopted at a meeting here Sunday of citizens of Ukrainian origin protesting against the asserted starvation of the people of the Ukraine through the soviet government's expropriation of grain crops, and also protesting against the deportation and expatriation of great numbers of Ukrainians.
great numbers of Ukrainians.
The American government is asked in the resolutions to use its influence to end these asserted wrongs.

(Los Angeles Times, November 21, 1933).

Довідався.

Стетсон, англійський математик, мав звичку рахувати на проході кроки. Раз зупинив його хтось, що не знав його звички. Професор нарахував був уже 573 кроки та старався не забути того числа.

— Вибачте, — сказав той — одно слово хотів би я спитати пана професора.

— Прошу, прошу — 573! — відповів Стетсон.

— Наскільки, знаю, пан професор знали д-ра Б., який, як кажуть, кожний свій сестринці оставив по 500 фунтів. Чи то правда?

— Так, — відповів професор — 573.

— Ах так, а скільки він мав сестринок?

— 573 — відповів Стетсон на велике зчудування того, що питався.

ПРОЦЕС ЗА ВБИВСТВО ГОЛУВКА

(За краевою українською пресою).

(25)

Дня 1. вересня 1931 р. свідок дістав приказ від Чеховського арештувати Барановського. В приказі було сказано, що хоч Барановський не є вбийником, але від нього можна багато довідатися. Згодом свідок дістав рапорт від поліціянта, що Барановського арештовано, але це була помилка, бо арештовано якогось Бутурина.

(Дальше свідок оповідає, що мав інформації про Барановського, що він належить до ОУН й стрічається з Коссаком і Криськом, що Мотика був курієром, а Гнатів командантом боєвого відділу. Свідок був при переслуханні Мотики і В. Біласа по їх арешті після нападу в Городку і переповідає, що оба зізнавали).

Після ліквідації „Пласту" в 1930 р., згідно з заподанням свідка, частина пластунів перейшла до ОУН. Дальше свідок широко розповідає про перехрещування впливів ОУН і комуністів. Твердить, що вже від 1927 р. впливи КПЗУ проникали до ОУН. В 1930 р. цей вплив скінчився. І так до комуністів перейшла визначна діячка ОУН Ольга Коцко. В 1931 р. частина ОУН перейшла до терористичної опозиції Коссака, а частина до комуністичних низів. В тому часі появилися летючки, в яких було написано „Геть з Коновальцем і Ярим, хай жиють низи ОУН".

Свідок знає про те, що Барановський часто стрічався з Коссаком, що йому помаґав, та навіть скривав його в своїм мешканні. (Про що негайно повідомив Чеховського. — Прим. ред.).

Безоглядний Гнатів.

Дальше описує свідок особу Гнатова. Твердить, що той був районовим командантом і боєвим інспектором. Гнатів був караний за вбивство тайного аґента Пільха, а по виході з тюрми, вступив до „Пласту". Свідок каже, що Гнатів — це була безоглядна натура. Він мав величезний вплив на членів ОУН і його прикази виповнювали члени сліпо. Коли у Гнатова при ревізії знайдено 2 комуністичні летючки, він твердив, що їх підкинула поліція. Гнатів брав участь у всіх акціях ОУН. Свідок є переконаний, що гроші, які захоплено в нападі на банк у Бориславі, і частина грошей з нападу на трускавецьку почту, опинилися в кишені Гнатова.

Вот. Кучера: Чи Гнатів був такий всемогучий, що навіть на власну руку міг видавати прикази?

Свідок: Це був деспотичний дух, якого всі боялись, і є правдоподібне, що він навіть ділав на власну руку.

На запит відповідає, що слідив убивників; після вбивства Голувка їх не шукав, бо тоді був дуже сильний дощ.

Вот. Кучера: Чи Чеховський говорив вам щонебудь про Барановського?

Свідок: Говорив, що деякі інфомації має від Барановського, та що ті інформації справджувались.

Внутрішні мельдунки.

В тому місці прокуратор ставить внесок відчитати т. зв. „внутрішні мельдунки" поліції з дрогобицького терену.

Д-р Шухевич противиться цьому, бо це є звичайні поліційні записки.

Трибунал рішає відчитати і з тих записок довідуємося про конференцію в трускавецькій читальні, що Коновалець є невдоволений з угодових пертрактацій, та що УВО заборонило саботажову акцію на широку скалю, яка дозволяє на малі акти й експропріяції.

Прокуратор: Чи по нападі на трускавецьку почту Гнатова арештовано?

Свідок: Так, сидів двічі по 48 годин.

Прок.: А чи Шульца ви знаєте?

Св.: Так, це поліційний аґент.

Прок.: Чи між конфідентами ви не стрічали назвища Гнатова?

Св.: Це виключене; він не був навіть доривочним інформатором.

Прок.: А Муйла зізнав, що йому Гнатів признався, що був конфідентом.

Св.: Справа представлялася зовсім інакше. Ми знали, що члени ОУН дістали приказ втискатися до поліції, нібито в ролі конфідентів. Муйла раз заоферував нам свою службу, але Муйлі ми не вірили, бо знали його, як дуже завзятого боєвика і його услуґ не прийняли.

Прок.: Чи Гнатів був інвіґільований.

Св.: Так!

Прок.: В такім випадку, як собі поясните, що Гнатів утік?

Св.: Бо Гнатів був інвіґольований не безпосередно, але посередно, себто були люди, які доносили про його кожний крок.

Дальше свідок розповідає, що Гнатів старався про пашпорт до Бельґі. Поліція дала йому кваліфікаційне свідоцтво, але зараз про те повідомила старосто. Тимчасом Гнатів за пашпортом в старостві зовсім не зголосився.

Прок.: Чи ви знали, що був якийсь Петро Гнатів?

Св.: Батько Михайла Гнатова називався Петро.

Барановський заявляє, що видаючи Гнатова, він щодо ймення помилився.

Прок. (до свідка): А чи крім Ольги Коцко відомі вам ще інші члени ОУН, що перейшли до компартії?

Св.: Ще два: Іван Кондратів і Дмитро Яцушка.

Д-р Роґуцький: Чи ви знали, в якім напрямі йшла конференція в трускавецькій читальні?

Св. Не дає ясної відповіди.

Д-р Роґуцький: Чи знаючи, що ОУН неприхильно настроєна до Голувка, ви не вважали вказаним офірувати Голувкови охорону, як той приїхав до Трускавця?

Св.: Тоді було більше визначних осіб у Трускавці і всім не можна було дати охорони.

Адв. Кміцикевич: Чи на тій конференції був приявний Осип Білас?

Свідок: Так.

Адв. Кміцикевич: Бо він нам тут про те нічого не говорив.

Предсідник пригадує, що О. Білас зізнавав, що він мав великий вплив на боєвиків, вони його радились, а він ділав на них в успокоюючім „дусі".

Адв.: Кміцикевич: Хто в часі убивства Голувка був командантом „пятки"?

Св.: Мотика.

С. Купровський пригадує свідкови, що в часі побуту Голувка в Трускавці один поліцай зголосився до Голувка і сказав, що буде його охороняти, але Голувко відповів, що цього не потребує.

Д-р Шухевич: Чи вам відомо, що батько Ольги Коцко був комуністом? Є більше правдоподібним, що вона належала до комуністів, ніж ваші інформації, що вона з О. У. Н. перейшла до комуністів.

Свідок твердить, що О. Коцко належала до ОУН, бо в 1928 р. заложила була навіть „Курінь Смерти", і була за те суджена.

Вкінці Мотика заперечує, буцімто він брав участь в конференції в трускавецькій читальні.

На цьому предсідник перериває розправу до суботи год. 9-тої рано.

Субота заповідається горячо і сензаційно, бо зізнаватиме радн. Івахів і віцевоєвода Соханський.

(Далі буде).

— Що було причиною його смерти?

— Кава.

— Не може бути!

— А таки воно правда! Йому впав на голову мішок із чотириста фунтами кави!

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

102.

Підчас перерви в битві розніся нагло голос між жовнірами Джадона: „Покажіть нам Дорульота. Ми не віримо, що він ваш бранець". „Пождіть", крикнув голос найстаршого жерця. „Заки сонце зайде, я вам його покажу. Я присягаю на все, що брами палати будуть отворені вам і мої вояки зложать свою зброю". Так кажучи, Людон звернувся до одного з жерців і видав короткі прикази.

Галас битви знову піднявся, як Джадон закликав своїх жовнірів до нових зусиль. Але Таден не прибув з обіцяною допомогою, і вояки старого ватажка вже показували, як сильно серед них ширилася деморалізація. В ту хвилю жовніри жерця вивели на дах палати Тарзана та показали його жовнірам обох сторін. „Тут є фальшивий Дорульото!"—крикнув Людон, як вояки держали Тарзана просто, щоби всі могли його бачити.

І Людон знову крикнув: „Цей богохульник згине на вівтарі, котрий він збещестив. Заберіть його зперед моїх очей, а як сонце стане в зеніті, ви будете бачити гнів Джадбенота". Ті, що принесли Тарзана, віднесли його. І знову священик приказав: „Ходіть. Зложіть зброю. Тим, що мене послухають, я прощу". Вояки Джадона завагалися, кидаючи благальними поглядами на свого ватажка.

Джадон кинувся між своїх вояків. „Хай боягузи складають зброю та йдуть до палати", він крикнув, „але Джадон, ні вояки Джалура ніколи не схилять своїх голов до ніг Людона. Вибирайте собі, що хочете!"—він кричав до своїх жовнірів. Кілька кинули ряди, але більшість стояла вірно при ньому. Як останній боягуз покинув ряди, Джадон підняв дикий крик та повів своїх жовнірів до бою. І знову розгорілася люта січа.